

تغییر آرایش حداقلی ۳ هزار نفر برتر کنکور

زهرا رمضانی
خبرنگار گروه دانشگاه

با اعلام نتایج نهایی کنکور، عملاً پرونده آزمون سراسری ۱۴۰۲ بسته شد. کنکوری که امسال برای اولین بار در چهار دهه گذشته، در طول یک سال دو بار برگزار شد و داوطلبان این شانس را داشتند که بتوانند با ملاک قرار دادن هر کدام از آزمون‌هایی که وضعیتی بهتری در آن داشتند، نسبت به انتخاب رشته اقدام کنند. تفاوت کنکور امسال البته تنها به

سه‌م تهرانی‌ها از کسب رتبه‌های زیر ۳ هزار کمتر شد

اعمال سوابق تحصیلی در کنکور ۱۴۰۲ باعث شده تا سه‌م استان و شهر کشور از کسب رتبه‌های برتر تعدیل شود. منظور از تعدیل البته صرفاً کاهش نیست؛ بلکه سه‌م مناطقی مانند شهر تهران که پیش‌تر در رسیدن به رتبه‌های زیر ۳ هزار، سه‌م قابل توجهی بود؛ کاهش پیدا و در مقابل سه‌م دانش‌آموزان سیستان و بلوچستانی افزایش پیدا کرده است. یزد، شهر تهران، خراسان رضوی، سمنان، قزوین، مازندران، گلستان، فارس، البرز، ایلام، کرمانشاه، لرستان، بوشهر، شهرستان‌های تهران، هرمزگان، خوزستان و سیستان و بلوچستان همان استان‌ها و مراکز استانی هستند که شرایط برای آنها دستخوش تغییرات جدی شده است. در این میان شاید اصلی‌ترین تغییر را بتوان متوجه شهر تهران کرد؛ نقطه‌ای از کشور که به دلیل دسترسی به مدارس غیردولتی و شرکت در موسسات کنکوری، عمدتاً یکی از مناطق صدرنشین در کسب رتبه‌های زیر ۳ هزار بود، اما حالا شرایط برای دانش‌آموزانش تغییر کرده است. این شهر در حالی سال گذشته رتبه اول را در رتبه‌های زیر ۳ هزار نسبت به جمعیت دانش‌آموزی‌اش داشت که امسال آن را به یزد واگذار کرده است.

نسبت قبولی‌های شهر تهران که سال گذشته عددی برابر با ۲۴۵ بود در آزمون سراسری امسال به حدود ۱،۸۰ رسید. براساس آمار سال گذشته چنانچه قرار بود صرفاً با توجه به معدل کتبی نتایج کنکور سال گذشته اعلام شود، سه‌م تهرانی‌ها از رتبه‌های زیر ۳ هزار ۲،۱۲ بود. این عدد امسال با توجه به نمرات آزمون نهایی به ۱،۶۰ کاهش یافته است. اگر هم بخواهیم نتایج امسال را صرفاً براساس تاثیر سوابق تحصیلی مدنظر قرار دهیم نسبت قبولی‌ها به ۱،۷۰ برابر جمعیت می‌رسید.

قبولی گلستانی‌ها در کنکور ۲۶ برابر بیشتر شد

در اینجا شاید اصلی‌ترین مسأله بحث تعدیل قبولی‌ها در استان‌های مختلف است. یعنی هر چه نسبت استان‌ها به عدد ۱ نزدیک‌تر باشد، عدالت آموزشی در این استان بیشتر محقق شده است. به عبارت ساده‌تر هر استان حداقل باید یک برابر جمعیت دانش‌آموزی خود در کسب این رتبه‌ها سه‌م داشته باشد که در این میان برخی استان‌ها در این سال‌ها سه‌م‌شان از قبولی در رتبه‌های زیر ۳ هزار، به ۲ و حتی فراتر از آن رقم بود و در مقابل برخی فاصله زیادی تا رسیدن به مبنای یک داشتند.

یکی از مهم‌ترین مصادیق تحقق عدالت را می‌توان مربوط به استان گلستان دانست. هر چند نسبت کسب معدل کتبی در این استان در سال گذشته ۱،۳۷ بود، اما میزان قبولی در رتبه‌های زیر ۳ هزار این استان تنها ۰،۷۲ اعلام شد، آماري که امسال تغییر جدی کرده است. نسبت قبولی این استان با ملاک قرار دادن آزمون نهایی یک و نسبت قبولی آنها در کنکور هم ۰،۹۸ بوده است.

رشد لاک‌پستی تعداد داوطلبان برتر سیستانی در کنکور امسال

سیستان و بلوچستان هم یکی دیگر از همان استان‌هایی است که تغییرات در آن معنادار بوده است. با وجود اینکه نسبت شاخص معدل کتبی در این استان در سال گذشته ۰،۸۸ بوده؛ اما قبولی آنها در آزمون سراسری تنها ۰،۱۶ بود؛ این نسبت‌ها امسال در آزمون نهایی به ۰،۴۵ و در کنکور هم به ۰،۲۳ رسیده است؛ البته باید این مسأله را هم مدنظر قرار داد که هنوز فاصله بسیار زیادی تا رسیدن به نسبت نرمال در این استان وجود دارد، اما طبیعتاً این قدم اندک را هم برای چنین استانی باید دستاورد قابل توجهی دانست.

استان‌های محروم یک قدم به عدالت آموزشی نزدیک‌تر شدند!

نزدیک شدن عدالت آموزشی از طریق کنکور ۱۴۰۲ تنها به این استان‌ها ختم نشد. کرمانشاه را باید جزء استانی‌هایی پرشمرد که تغییرات ملموسی داشته چراکه نسبت قبولی دانش‌آموزان آن در کنکور از ۰،۴۵ به حدود ۰،۶۰ رسیده است؛ در حالی که اگر معیار قبولی این استان را معدل کتبی لحاظ کنیم، این نسبت از ۰،۶۹ به ۰،۷۰ رسیده است. یعنی عملاً اعمال سابقه تحصیلی

بزرگاری دو بار در سال خلاصه نمی‌شد و نباید حذف دروس عمومی و همچنین تاثیر ۴۰ درصدی قطعی سوابق تحصیلی برای داوطلبان را از قلم انداخت. از طرف دیگر طراحان شیوه جدید آزمون سراسری از همان ابتدا روی امکان تحقق عدالت آموزشی از طریق تغییرات اعمال‌شده در کنکور به ویژه اعمال قطعی سوابق تحصیلی تاکید ویژه‌ای داشتند. مسأله‌ای که طبیعتاً درصورت تحقق کامل می‌تواند بستر یکسانی را برای رسیدن به صدلی دانشگاه‌های مهم کشور و رشته‌های خاص فراهم کند. یعنی دیگر تفاوتی میان دانش‌آموزی که

باعث شد تا میزان قبولی این استان در رتبه‌های زیر ۳ هزار نفر تغییر نسبتاً خوبی را تجربه کند. این اتفاق برای ایلامی‌ها هم صادق است و دانش‌آموزان این استان در قبولی کنکور از نسبت قبولی ۰،۴۷ به حدود ۰،۶۰ رسیدند؛ در حالی که قبولی آنها در آزمون نهایی، تفاوتی چندانی نداشته و روی همان ۰،۶۸ ثابت مانده است. آذربایجان غربی هم رشد حدوداً ۰،۴ برابر در قبولی رتبه‌های زیر ۳ هزار را داشته است. چراکه یعنی نسبت قبولی آنها در آزمون سراسری از ۰،۴۹ به ۰،۵۲ رسیده است. اما اگر بخواهیم نسبت قبولی آنها را در کسب معدل کتبی بسنجیم، این میزان از ۰،۴۵ به حدود ۰،۶۸ رسیده است. لرستان هم که براساس آمار منتشر شده از سوی وزارت رفاه نرخ فقر آن در سال ۱۴۰۰ به ۳۹،۶۱ می‌رسید و جزء مناطق محروم کشور به شمار می‌رود، نسبت قبولی دانش‌آموزانش در کنکور سال قبل ۰،۵۶ بود که این میزان بعد از اعلام نتایج کنکور امسال به ۰،۶۵ نزدیک شد. نسبت قبولی در چهارمحال و بختیاری هم صرفاً در آزمون نهایی از ۰،۶۳ به ۰،۸۵ رسیده؛ در حالی که این نسبت با معیار معدل کتبی از ۰،۷۶ به ۰،۸۰ رسید. استان کرمان هم که نسبت قبولی در آن صرفاً در کنکور سال گذشته ۰،۶۹ بود حالا به ۰،۸۰ رسیده است. نسبتی که اگر آن را در معدل کتبی حساب کنیم از ۰،۸۲ به ۰،۷۷ رسیده است. این مهم نشان می‌دهد با وجود کاهش نسبت معدل کتبی دانش‌آموزان این استان، سه‌م‌شان در رتبه‌های برتر کنکور افزایش پیدا کرده است.

جابه‌جایی معنادار نسبت عدالت آموزشی در قزوین

قزوین را باید یکی از استان‌هایی دانست که تحقق عدالت آموزشی در آن رنگ جدی‌تری به خود گرفته است. با وجود اینکه نسبت قبولی دانش‌آموزان این استان در کنکور سال گذشته ۰،۹۸ و حتی با معیار معدل کتبی هم این نسبت به ۰،۷۴ رسیده بود، اما حالا دانش‌آموزان قزوینی توانسته‌اند در آزمون سراسری امسال این نسبت را به ۱،۱۰ و در آزمون نهایی هم به ۱،۰۸ برسانند. در این میان چهار استان دیگر هم بودند که تاثیر قطعی ۴۰ درصدی سابقه تحصیلی در قبولی دانش‌آموزان آنها اثرگذار بوده است. به‌طور مثال نسبت قبولی دانش‌آموزان هرمزگان تنها در کنکور از ۰،۳۲ به حدود ۰،۴۳ رسید. دانش‌آموزان اردبیلی هم با تغییر شیوه پذیرش دانشجویان در کنکور، نسبت قبولی‌شان را در کنکور از ۰،۷۰ به حدود ۰،۹۰ رساندند. استان فارس هم از ۰،۷۳ به ۰،۷۵ و گیلان هم از ۰،۷۴ به ۰،۷۵ رسیده است، البته تغییرات در این استان‌ها به نسبت دیگر استان‌های نام برده شده، بسیار ناچیز است. هر چند وضعیت قبولی برای دانش‌آموزان همدانی، آذربایجان شرقی، مرکزی و قم تغییر چندانی به نسبت سال گذشته نداشت؛ اما سمتایی‌ها هم که سال گذشته نسبت قبولی‌شان در رتبه‌های زیر ۳ هزار به ۱،۰۶ می‌رسید، حالا توانسته‌اند این میزان را به ۱،۳۰ برسانند که موفقیت قابل توجهی برای آنها به شمار می‌رود. همچنین نسبت قبولی در استان خراسان رضوی هم از ۱،۳۷ به ۱،۴۵ رسید، در حالی که با معیار قرار دادن قبولی آنها در معدل کتبی، این نسبت از ۱،۲۴ به ۱،۲۶ رسید.

وقتی کنکور جلوی سه‌م بالای ۳ استان کشور در کسب رتبه‌های برتر را گرفت

در اینجا بد نیست به این مسأله هم توجه ویژه کرد که هر چند یزد در رتبه اول قرار دارد، اما با نگاهی به نسبت قبول شدگان این استان، می‌توان نتیجه گرفت که شرایط برای ورود آنها در جمع رتبه‌های زیر ۳ هزار سخت‌تر شده است. به طوری که نسبت قبولی آنها در کنکور از ۲،۲۴ به ۲،۰۵ رسیده؛ این مسأله زمانی ملموس‌تر می‌شود که بدانیم دانش‌آموزان این استان در حالی که سال گذشته نسبت قبولی‌شان با معدل کتبی ۱،۶۳ بود، حالا این میزان به ۱،۸۰ رسیده ولی سه‌م‌شان از رتبه‌های برتر کمتر شده است؛ یعنی عملاً به میزان رشد معدل کتبی نتوانستند برتری‌شان را در رتبه‌های برتر حفظ کنند. مازندرانی‌ها هم که سال گذشته نسبت قبولی‌شان در معدل کتبی ۱،۴۷ و نسبت قبولی‌شان در کنکور ۱،۳۹ بود حالا با دارا بودن نسبت قبولی ۱،۰۵ در بحث معدل، در رسیدن به رتبه‌های زیر ۳ هزار، نسبت‌شان در کشور ۱،۲۵ است؛ یعنی عملاً با اعمال سابقه سه‌م آنها در کسب رتبه‌های زیر ۳ هزار نفر کوچک‌تر شده است.

در مدرسه‌ای دورافتاده در استان محروم تحصیل کرده با دانش‌آموزی که در یکی از مدارس غیرانتفاعی منطقه برخوردار پایتخت تحصیل می‌کند، وجود نخواهد داشت.

هر ساله با اعلام نتایج کنکور، یکی از موضوعات اساسی میزان سه‌م استان‌های محروم از کسب رتبه‌های زیر ۳ هزار بود. رتبه‌هایی که رسیدن به آن به مثابه داشتن کلید برای ورود به رشته‌های خاص در دانشگاه‌های مطرح کشور محسوب می‌شد؛ رشته‌هایی که برای تحصیل در آن داوطلب باید یا در مدارس غیرانتفاعی درس می‌خواند

در حالی که سال ۱۴۰۱ در شاخص کنکور نسبت ۱،۰۶ را داشت و حتی شاخص معدل کتبی آن ۰،۶۵ اعلام شده بود، در کنکور امسال با اعمال سابقه تحصیلی، عملاً در این دو شاخص، به ترتیب نسبت قبولی‌اش به ترتیب به ۰،۹۳ و ۰،۸۵ رسیده است.

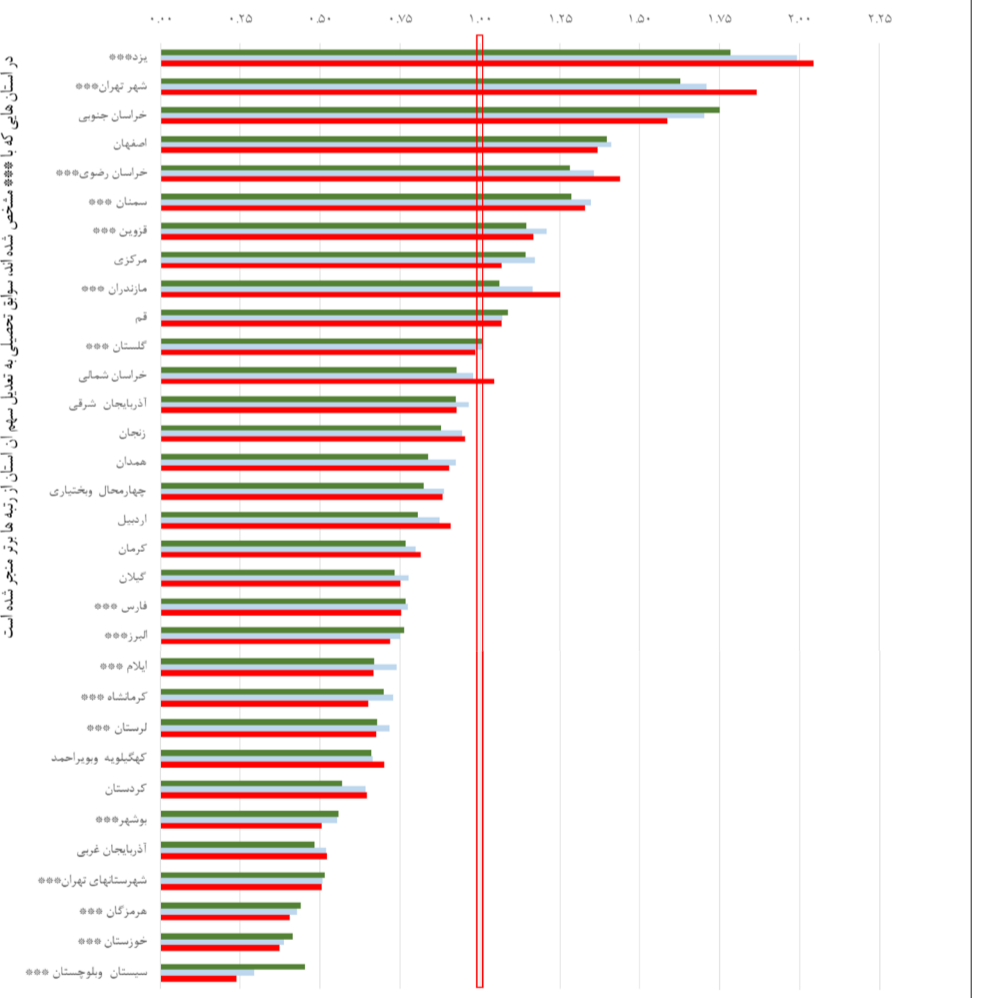
سابقه تحصیلی کمکی به خوزستانی‌ها نکرد!

خوزستانی‌ها اما آن‌طور که انتظار می‌رفت، نتوانستند سه‌م خود را در کسب رتبه‌های برتر افزایش دهند. دانش‌آموزان این خطه از کشور که نسبت قبولی‌شان در کنکور سال گذشته ۰،۳۶ بود، با پایان برگزاری کنکور امسال، نسبت‌شان را به ۰،۳۸ رساندند. حتی اگر بخواهیم معیار قبولی در آزمون نهایی را هم معیار قرار دهیم، این نسبت از ۰،۴۳ به ۰،۴۰ رسیده است.

وقتی فاصله با عدالت آموزشی بیشتر شد!

در این میان اما با اعمال سابقه تحصیلی برای دانش‌آموزان برخی از نقاط کشور، وضعیت آنها نه تنها به عدالت آموزشی نزدیک‌تر نشد، بلکه فاصله‌شان از افزایش سه‌م در کسب رتبه‌های زیر ۳ هزار، بیشتر هم شد. دانش‌آموزانی بوشهری را باید یکی از همان مناطق دانست. با وجود آنکه نسبت قبولی‌شان در کنکور سال قبل ۰،۵۷ و نسبت قبولی‌شان در معدل کتبی هم ۰،۵۹ بود؛ حالا این میزان به ترتیب به ۰،۵۰ و ۰،۵۵ رسیده است. یعنی باز هم علی‌رغم بالا بودن نسبت معدلی کتبی در این استان، سه‌م‌شان

تناسب استان‌ها در کسب رتبه برتر در گروه‌های آزمایشی اصلی (ریاضی، تجربی و انسانی)

معدل کتبی اصلی (سابقه تحصیلی) - فقط آزمون نهایی ۱۴۰۲ - سنجش و پذیرش ۱۴۰۲ (تاثیر قطعی سوابق) - صرفاً کنکور ۱۴۰۲

بیا هزینه چند صد میلیون تومانی برای شرکت در موسسات کنکوری را می‌پرداخت. همان رتبه‌هایی که رسیدن به آنها تنها از عهده دانش‌آموزانی که در زمره دهک ۱۰ قرار می‌گرفتند، بر می‌آمد! امسال اما براساس پایشی که از سوی وزارت آموزش و پرورش صورت گرفته، شرایط کمی به نفع استان‌های محروم و طبیعتاً دهک‌های محروم تغییر کرده و نشان می‌دهد اعمال قطعی سوابق تحصیلی در قبولی کنکور، توانسته کورسوی امید را در میان دانش‌آموزانی که فاصله چند صد کیلومتری از پایتخت دارند، زنده کند.

در رتبه‌های برتر کنکور کوچک‌تر شده است. دانش‌آموزانی که در مدارس مختلف شهرستان‌های تهران تحصیل می‌کنند هم دست‌شان از رسیدن به رتبه‌های برتر کوتاه‌تر شد. این دانش‌آموزان که نسبت قبولی‌شان در سال گذشته تنها در کنکور ۰،۷۶ بود، حالا این نسبت به ۰،۵۰ رسیده است. در حالی که نسبت آنها با معیار معدل کتبی تغییر چندانی نکرده، یعنی این نسبت در سال گذشته ۰،۵۲ بود که امسال هم تقریباً ۰،۵۲ باقی مانده است. البرزی‌ها هم که سال گذشته نسبت‌شان در معدل کتبی ۱،۰۳ بود اما وقتی پای رتبه کنکور به میان آمد، این نسبت به ۰،۸۰ رسید، حالا با نسبت ۰،۷۵ در معدل کتبی، سه‌م‌شان از قبولی‌های زیر ۳ هزار به ۰،۷۰ رسیده است؛ یعنی نسبتاً میزان سهمی که در معدل کتبی داشتند را هم نتوانستند در کنکور امسال به دست آورند.

سنجش علمی دانش‌آموزان با ترازوی عدالت

در یک کلام می‌توان عنوان کرد از میان ۱۱ استان یزد، خراسان جنوبی، اصفهان، خراسان رضوی، سمنان، قزوین، مرکزی، مازندران، قم، گلستان و خراسان شمالی که نسبت قبولی دانش‌آموزان آنها از یک برابر بیشتر است، بعد از اعمال سابقه تحصیلی بیش از ۶۰ درصد آنها، سه‌م‌شان در کسب رتبه‌های برتر به نسبت سال گذشته کاهش پیدا کرد. در مقابل هم از میان ۱۱ استانی که سه‌م آنها در رسیدن به این رتبه‌ها کمتر از ۰،۷۵ بود، حالا سه‌م بیش از ۷۰ درصد آنها در رسیدن به رتبه‌های برتر کنکور به نسبت سال گذشته افزایش چشمگیری داشته است.

او گفت: «باید این را هم مدنظر قرار داد که ما دروس عمومی را برای ورود به دانشگاه حذف نکرده‌ایم، بلکه وزن این بخش را از تست به پاسخ تشریحی منتقل کردیم. شخصاً بسیاری امیدوار شدم اگر موسسات کنکوری اجازه دهند، می‌توان در آینده نزدیک و در دوره‌ای پنج تا ۱۰ ساله، برکات مختلفی را در حوزه کیفیت آموزشی و عدالت آموزشی خواهیم داشت. البته موسسات کنکوری، پول، بازار و رسانه را در اختیار دارند و طبیعتاً می‌توانند اثرگذار باشند. با این حال اگر همین مسیر فعلی ادامه داشته باشد، در بازه زمانی پنج ساله می‌توان دید که سه‌م استان‌هایی مانند سیستان و بلوچستان در کسب رتبه‌های زیر سه هزار افزایش پیدا می‌کند که یکی از دلایل آن هم سه‌م سوابق تحصیلی است.» معاون ستاد تعلیم و تربیت دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با تاکید بر اینکه تاثیر قطعی سوابق تحصیلی سال آینده به ۵۰ درصد و دو سال دیگر به ۶۰ درصد می‌رسد و طبیعتاً به همین میزان هم افزایش سه‌م داوطلبان «امروز میزبای با عنوان تقویت مدارس دولتی در شورا ایجاد شده است و در حال رایزنی با مدیران، معلمان و خانواده دانش‌آموزان هستیم؛ چراکه همه مشکلات را نمی‌توان از طریق کنکور حل کرد یعنی باید سازکارهای دیگری را هم مدنظر قرار داد و خوش بین هستیم از این طریق اتفاقات خوبی رخ دهد. تا آنال موسسات کنکوری تلاش زیادی برای این مسأله کردند، اما امیدواریم نمراتی که امروز در بحث کیفیت و عدالت می‌بینیم، بیش از پیش تحقق پیدا کند و آنها نتوانند به اهداف‌شان برسند.»

ارائه می‌شود یا در موسسات کنکوری که نیازمند هزینه بالاست.» معاون ستاد تعلیم و تربیت دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی با بیان اینکه کتاب‌های تستی را هم دانش‌آموز باید با هزینه آزاد بخرد، بیان داشت: «طبیعتاً دانش‌آموزی که در یکی از شهرستان‌ها تحصیل می‌کند نه تنها پول شرکت در کلاس‌های کنکور یا امکان تحصیل در مدارس غیردولتی را ندارد، بلکه امکان خرید کتاب‌های تستی را هم ندارد. شاید برخی از دانش‌آموزان حتی کتاب‌های درسی را هم به سختی تهیه کنند. طبیعی است که امکان خرید کتاب‌های تستی را خواهند داشت. این را هم در نظر بگیریم که وقتی می‌گویم تنها دهک ۱۰ امکان تحصیل در یک رشته خاص در دانشگاه صنعتی شریف را دارد، نشان می‌دهد فقر معمولی امکان شرکت در کلاس‌های کنکور و استفاده از مشاوره‌های تحصیلی را ندارد.» موسوی بیان داشت: «ما جلسه‌ای با وزیر آموزش و پرورش داشتیم و آنجا عنوان شد که برخی از معلمان دروس عمومی که آموزش و پرورش هم نبوده و آموزش‌های کنکوری را ارائه می‌دهند، عنوان کردند که درآمدهایشان امسال از بین رفته است. این مسأله نشان می‌دهد درآمدهای کنکوری از دروس عمومی کاهش پیدا کرده، البته ما این احتمال را می‌دادیم که موسسات کنکوری وارد آموزش سولات تشریحی شوند اما این اتفاق نیفتاده است. دلایلش این بود که وقتی خلأ وجود نداشته باشد بازاری هم شکل نمی‌گیرد. امروز کتاب‌های سولات تشریحی وجود دارد و حتی آموزش‌های صوتی و تصویری هم برای سولات تشریحی در دسترس است و به همین دلیل بخش عمومی موسسات کنکور عملاً امکان ورود به این بخش را نداشتند.»

سید جلال موسوی، معاون ستاد تعلیم و تربیت دبیرخانه شورای عالی انقلاب فرهنگی در گفت‌وگو با «فرهیختگان» درباره میزان انگذاری کنکور ۱۴۰۲ در تحقق عدالت آموزشی گفت: «بنده استدلالی دارم که پیش‌تر در حد فرضیه بود، اما با توجه به آمار منتشر شده از سوی آموزش و پرورش این مهم به اثبات رسیده است. به عبارت دیگر آمارها در گذشته نشان می‌داد افراد پولدار در دانشگاه‌های خوب قبول می‌شوند، به طوری که هشتاد و خرده‌ای درصد از رتبه‌های زیر سه هزار، در زمره سه دهک بالای درآمدی قرار می‌گیرند و حدود ۵۰ درصد قبولی رشته کامپیوتر و نزدیک ۶۰ درصد رشته برق تنها دهک ۱۰ هستند و ۴۰ درصد مابقی شامل ۹۰ درصد دیگر جامعه می‌شود، این مهم نشان می‌دهد فرآیند به‌گونه‌ای است که پولدارها رشته‌های خوب قبول می‌شوند.» او ادامه داد: «بنده درباره چرایی رخ دادن این اتفاق استدلالی داشتم مبنی بر اینکه مایک آموزش رایگان دارم که ۱۶ میلیون و خرده‌ای جمعیت دانش‌آموزی، شامل ۱۳ میلیون و خرده‌ای می‌شود. دانش‌آموزی که در مدارس دولتی تحصیل می‌کند هم مباحث را توضیفی و تشریحی فرامی‌گیرد و کتاب‌هایی که برای مدارس ارسال می‌شود هم تشریحی و توضیفی است. حتی معلمی که در دانشگاه فرهنگیان تربیت شده هم مباحث را بر همین اساس فرآرفته و تدریس می‌کند. حتی آزمون‌هایی هم که از این دانش‌آموزان می‌گیرند، باز توضیفی و تشریحی است. حالا وقتی به یکباره زمان ورود به دانشگاه به این دانش‌آموزان می‌گویم باید آزمون تستی بدهند، طبیعتاً این مهارت را نمی‌دانند و همین مسأله باعث می‌شود تا موفقیت‌شان هم متفاوت باشد. در مقابل هم آموزش تستی یا در مدارس پولی

دوشنبه اول آبان ۱۴۰۲

شماره ۳۹۸۸

WWW.FDN.IR

FARHIKHTEGANDAILY